

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 8 lipca 2015 r.

PS-KNPS.431.2.11.2015.EK

**Pani
Elżbieta Sworacka -Dul
Dyrektor
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
Polkowice**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 15-17 kwietnia 2015 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a i lit. b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zwaną dalej ustawą, (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 j.t.) zespół kontrolny w składzie Edyta Kubicka - starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu oraz Piotr Szafarowicz - starszy inspektor wojewódzki, kontroler z Wydziału Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach.

Zakres kontroli obejmował realizację zadań samorządu powiatowego dotyczących organizowania szkoleń do pieczy zastępczej, organizowania wsparcia osobom usamodzielnianym w pieczy zastępczej, zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej oraz zgodności zatrudniania pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o Plan Kontroli Wojewody Dolnośląskiego na I półroczu 2015 r. zatwierdzony w dniu 29 grudnia 2014 roku. W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 kwietnia 2014 roku do 15 kwietnia 2015 r., funkcję Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie sprawowała Pani Elżbieta Sworacka-Dul, odpowiedzialna za wykonywanie zadań w obszarach kontrolowanych zagadnień. W zakresie działalności jednostki objętej kontrolą wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami.

Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny.

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie dokumentów przedłożonych przez Dyrektora, akt osobowych oraz ankiety z działalności jednostki. Dyrektor PCPR dnia 17 czerwca 2015 r., otrzymał projekt wystąpienia pokontrolnego, a pismem z dnia 24 czerwca 2015 r. poinformował, że niektóre stwierdzone w nim nieprawidłowości i uchybienia zostały już usunięte, a inne są w trakcie realizacji. W związku z trudnością określenia charakteru przesłanego pisma, Dyrektor PCPR w rozmowie telefonicznej w dniu 2 lipca 2015 r. potwierdził, że nie należy traktować go jako wniesionych zastrzeżeń do projektu wystąpienia. W związku z powyższym pismo zostało przyjęte do wiadomości, jednak jego treść nie skutkuje niewydaniem zaleceń pokontrolnych. Natomiast w stosunku do trzech stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości (dotyczących nazwy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej, prowadzonych rejestrów danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i przesyłania tych danych do sądów), dołączono w piśmie kserokopie dokumentów potwierdzających ich usunięcie, w związku z czym odstąpiono od wydania w ich zakresie zaleceń.

W toku kontroli ustalono:

I. Wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

W powiecie polkowickim Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej (ORPZ) jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wyznaczone do pełnienia tej roli przez Starostę Polkowickiego Zarządzeniem Nr 35/2011 z dnia 22 listopada 2011 r., co jest zgodne z art. 241 ust. 2 ustawy. Organizację PCPR określa Regulamin Organizacyjny przyjęty Uchwałą Nr 48/226/2011 Zarządu Powiatu w Polkowicach z dnia 29 grudnia 2011 r. W strukturach jednostki wyodrębniono Zespół ds. Pieczy Zastępczej oraz wskazano jego zadania. Zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 25 lipca 2014 r., Zespół ds. Pieczy Zastępczej, powinien przyjąć nazwę Zespół ds. **Rodzinnej** Pieczy Zastępczej. Stwierdza się, że w trakcie czynności kontrolnych ww. nieprawidłowość została usunięta. Uchwałą Nr 15/76/2015 Zarządu Powiatu Polkowickiego z dnia 13 maja 2015 r., w Regulaminie Organizacyjnym PCPR wprowadzono zmianę nazwy Zespołu na Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Zatrudnienie u organizatora rodzinnej pieczy zastępczej pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej zatrudnia 9 osób, w tym 5 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Na dzień 1 kwietnia 2015 roku pod opieką 2 koordynatorów znajdowało się po 15 rodzin zastępczych, pod opieką 1 koordynatora 14 rodzin zastępczych, pod opieką 2 koordynatorów po 11 rodzin zastępczych. Ich kwalifikacje zawodowe są zgodne z art. 78 ustawy. Kwalifikacje pozostałych pracowników zatrudnionych u Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej są zgodne z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1786 j.t.).

II. Organizowanie szkoleń do pieczy zastępczej

1. Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 1 ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej jest odpowiedzialny za prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej. Nabór prowadzony jest zgodnie z wypracowanymi zasadami i „dobrą praktyką” Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Polega na promowaniu rodzinnych formy opieki zastępczej i idei rodzicielstwa zastępczego w środowisku lokalnym poprzez dotarcie do jak największej liczby mieszkańców powiatu polkowickiego, uwrażliwienie na problematykę rodzicielstwa zastępczego, podniesienie poziomu świadomości, a w efekcie pozyskanie potencjalnych kandydatów na rodziny zastępcze.

Centrum pod honorowym patronatem Starosty Polkowickiego prowadzi kampanię informacyjną w środowisku lokalnym pod nazwą „Rodzina zastępcza-duże serce dla małego serca”. Na potrzeby kampanii rozpowszechniano materiały informacyjne (plakaty, ulotki, broszury informacyjne) na temat rodzinnej pieczy zastępczej. W tym celu podjęto współpracę m.in. z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej i sołectwami.

Promowanie rodzinnych form opieki zastępczej w ramach prowadzonej kampanii miało miejsce również podczas corocznie organizowanych spotkań integrujących środowisko rodzin zastępczych pn. „Świętujemy Razem - Dzień Rodzicielstwa Zastępczego i Dzień Dziecka” oraz pn. „Święty Mikołaju proszę Cię ogromnie, nie zapomnij o mnie”. Przesłaniem takich spotkań było podkreślenie wagi rodzicielstwa zastępczego poprzez promocję w lokalnych mediach. Reportaż ze spotkania wyemitowano m.in. w telewizji polkowickiej.

Informacje o naborze oraz materiały promujące rodzicielstwo zastępcze rozpowszechniano również za pośrednictwem strony internetowej www.pcpr.polkowice.pl, na tablicach ogłoszeniowych m. in. w urzędach gmin, ośrodkach pomocy społecznej, ośrodkach zdrowia, poradniach, placówkach oświatowych. Pracownicy Zespołu ds. Pieczy Zastępczej

organizowali w jednostce indywidualne spotkania z osobami zainteresowanymi udziałem w szkoleniu.

Ponadto na bieżąco są prowadzone kampanie propagujące rodzicielstwo zastępcze w mediach i na portalach internetowych: Gazeta Polkowicka, Radio Elka i Portal Miedziowy, TVL Odra, Gazeta Wiadomości Przemkowskie, TV Mastus, Gazeta Puls Regionu, TV Polkowice, Gazeta Jedność, a także podczas mszy świętych w kościołach.

2. W myśl art. 76 ust. 4 pkt 3 i pkt 4 ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej odpowiedzialny jest za organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. W okresie kontrolowanym, w terminie od 31.10.2014 r. do 18.01.2015 r. odbyło się szkolenie według programu PRIDE: Rodzinna Opieka Zastępcza. Zajęcia prowadzone były średnio 2-3 razy w miesiącu. Program szkolenia PRIDE jest zatwierdzony na pięć lat, decyzją Nr 27/2013/RZ Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29.11.2013 r. Szkolenie zostało zorganizowane i przeprowadzone przez dwóch pracowników zatrudnionych u Organizatora, posiadających świadectwa ukończenia kursu dla trenerów Programu PRIDE.

Po sporządzeniu przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej wstępnej akceptacji dokonanej na podstawie oceny spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 ustawy, do szkolenia dopuszczono 9 kandydatów (4 pary i jedna osoba samotna). Podczas kontroli przeanalizowano dokumentację wszystkich tych osób. W czterech przypadkach zawierała ona wymagane przepisami (art. 42 ww. ustawy) zaświadczenia lekarskie, oświadczenia kandydatów, opinie o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka wystawioną przez psychologa. W przypadku osoby samotnej, pomimo braku niektórych zaświadczeń zakwalifikowano ją również na szkolenie, co jest niezgodne z art. 43 ustawy. W związku z tym, że osoba ta zrezygnowała z chęci dalszego uczestnictwa w szkoleniu, odstąpiono od pozyskania brakujących zaświadczeń. ***Wskazane jest, aby w przyszłości przy kwalifikowaniu osób do szkoleń z pieczy zastępczej zawsze przestrzegać określonych wymagań wynikających z art. 43 ustawy.***

Po odbyciu szkolenia (przedstawiono listy obecności), wszyscy kandydaci zostali poddani ocenie na posiedzeniu komisji kwalifikacyjnej, z którego każdorazowo sporządzono protokół. Świadectwa ukończenia szkolenia otrzymało osiem osób, a następnie na ich wniosek wydano zaświadczenia kwalifikacyjne. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 272, poz.1609) określa wzór takiego zaświadczenia.

Wydane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach obarczone były błędem w zakresie nazwy programu i decyzji MPiPS.

W trakcie analizy dokumentów wskazano jednocześnie na konieczność egzekwowania zaświadczeń wydanych przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, konieczność składania wniosków o przyjęcie na szkolenie odrębnie przez każdego kandydata, datowania wszystkich dokumentów – w tym m.in. opinii sporządzonych przez psychologa.

3. Zgodnie z art. 46 ustawy, starosta prowadzi rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej i do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rejestr danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka. Dyrektor PCPR przedstawił takie rejestry. Zgodnie z art. 46 ust. 5 ustawy, Starosta może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie do prowadzenia rejestru danych. Na dzień kontroli Dyrektor PCPR nie posiadał takiego upoważnienia. W rejestrze zawarte były informacje, o których mowa w art. 46 ust. 2 ustawy. Dane z rejestru powinny być, zgodnie z art. 46 ust. 4 ww. ustawy, przekazywane do właściwego sądu. Na dzień kontroli nie przedstawiono dowodów świadczących o dokonywaniu tej czynności. Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora PCPR, zawartym w piśmie z dnia 24.06.2015r., w trakcie prowadzonych czynności kontrolnych uzupełniono brakującą dokumentację. Dyrektor Centrum otrzymał Upoważnienie nr OA.077.40.2015 z dnia 21 kwietnia 2015 r. Starosty Polkowickiego do prowadzenia rejestrów, o których mowa w art. 46 ustawy. Dane z rejestrów zostały również przekazane do właściwych sądów, tj. Sądu Rejonowego w Głogowie, Sądu Rejonowego w Lubinie.

III. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 6 oraz art. 180 pkt 3 ustawy, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej udziela wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą 12 wychowanków opuściło pieczę zastępczą, w tym 8 pieczę rodzinną i 4 wychowanków pieczę instytucjonalną. Nadal w pieczy zastępczej pozostaje 8 pełnoletnich wychowanków (7 w rodzinnej i 1 w instytucjonalnej), wszyscy ze względu na kontynuowanie nauki.

Dla wszystkich usamodzielnianych wychowanków tworzone są indywidualne plany usamodzielnienia, określające w szczególności: zakres współdziałania osoby

usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia, sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu zatrudnienia. Usamodzielnianym udzielano pomocy w zakresie uzyskania świadczeń pieniężnych i rzeczowych związanych z procesem usamodzielnienia, pomocy specjalistycznej i w zakresie pozyskania mieszkania, m.in. występowano z pismami wspierającymi do urzędów gmin, w których wychowankowie ubiegali się o przydział mieszkania.

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej prowadzi również warsztaty pn. „Pukam do drzwi dorosłości”. Warsztaty poświęcone są usamodzielnianym wychowankom rodzin zastępczych. Uczestnicy warsztatów otrzymują praktyczne wskazówki w jaki sposób radzić sobie w poszczególnych obszarach procesu usamodzielnienia m.in. jak opracować indywidualny program usamodzielnienia, jakie świadczenia przysługują z tytułu usamodzielnienia, jakie prawa i obowiązki ma usamodzielniany wychowanek rodziny zastępczej, w jaki sposób zaplanować drogę dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego. Każdy z uczestników otrzymuje kompendium wiedzy - Przewodnik Usamodzielnienia.

Realizując zadania związane ze wsparciem procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, podjęto współpracę z Fundacją Robinsona Crusoe, która zajmuje się usamodzielnianiem i wszechstronnym wspieraniem młodzieży z instytucji opieki zastępczej, zagrożonej wykluczeniem społecznym. Fundacja ta wspiera młodzież w uzyskaniu samodzielności ekonomicznej i społecznej. W roku 2014 cykl warsztatów pn. „Pukam do drzwi dorosłości” skierowanych do usamodzielnianych wychowanków poszerzono o dodatkową ofertę tj. warsztaty pn. „Ekonomia Robinsona”, obejmujące takie zagadnienia jak: bilans wydatków i przychodów, planowanie domowych wydatków, oszczędzanie, zakładanie rachunku bankowego, formy zatrudnienia, prawa konsumenta, ubezpieczenia, inwestowanie oraz warsztaty „Usamodzielniaj się zdrowo”, których celem było uświadomienie, jak ważną rolę w samodzielnym funkcjonowaniu odgrywa wiedza dotycząca zdrowia i opieki zdrowotnej.

W warsztatach udział brali również wychowankowie instytucjonalnej pieczy zastępczej z Centrum Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Polkowicach, tj. z Placówek: „Skarbek” i „Perspektywa”. Uczestnicy warsztatów otrzymali praktyczne wskazówki z profilaktyki uzależnień, zachowań seksualnych i zdrowego trybu życia.

Ponadto w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie prowadzone były także spotkania indywidualne z psychologiem pn. „Dorosta Samodzielność”. Służą one przede wszystkim

poznaniu oczekiwań osób usamodzielnianych.

Młodzież może także bezpłatnie korzystać z oferty specjalistycznego wsparcia, tj. z poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego i rodzinnego. Usługi te świadczą specjaliści zatrudnieni w Powiatowym Centrum, tj. psycholog, pedagog, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, a także pracownik socjalny i radca prawny.

IV. Realizacja przez powiat zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi.

Zgodnie z art. 181 pkt 1 ustawy, do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi. W okresie kontrolowanym w powiecie polkowickim nie realizowano takich programów.

V. Zapewnienie przez powiat pieczy zastępczej instytucjonalnej

Na terenie powiatu polkowickiego działają dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze:

1. Placówka Socjalizacyjna „Skarbek” na 30 miejsc, na dzień kontroli przebywało w niej 31 wychowanków,

Polkowice, ul. Browarna 1, sekretariat@placowkiopiekuncze.polkowice.pl

2. Placówka Socjalizacyjno-Interwencyjna „Perspektywa” na 10 miejsc, (5 miejsc w socjalizacji i 5 w interwencji), na dzień kontroli przebywało w niej 10 wychowanków,

Polkowice, ul. Górna 3, sekretariat@placowkiopiekuncze.polkowice.pl

W przypadku braku wolnych miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu polkowickiego, dzieci wymagające zapewnienia opieki w pieczy zastępczej umieszcza się w placówkach na terenie innego powiatu. W okresie kontrolowanym:

- 3 dzieci umieszczono w Domu Małych Dzieci w Jaworze,
- 1 dziecko umieszczono w Domu Dziecka w Chojnowie,

- 1 dziecko umieszczono w Domu Dziecka w Głogowie.

W związku z powyższym we wszystkich przypadkach zawarto stosowne porozumienia.

Z powiatem jaworskim zawarto porozumienia: Nr 15/2014 z dnia 10.07.2014 r. i Nr 19/2014 z dnia 17.10. 2014 r., w § 5 porozumień wskazano czas ich trwania – na okres pobytu dziecka w Domu Małego Dziecka.

Z powiatem legnickim zawarto porozumienie Nr 26/2014 z dnia 19.12.2014 r., w którym wskazano czas jego trwania – na okres pobytu dziecka w Domu Dziecka w Chojnowie.

Z powiatem głogowskim zawarto porozumienie Nr 03/PIOP/D/2014 z dnia 07.11.2014 r., gdzie również wskazano czas jego trwania – na okres pobytu dziecka w Domu Dziecka w Głogowie.

Powiat polkowicki nie prowadzi na terenie innego powiatu placówki opiekuńczo – wychowawczej, ani też nie zlecił realizacji tego zadania na podstawie art. 190 ustawy, nie prowadzi też placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

W okresie objętym kontrolą, na podstawie skierowań 15 dzieci zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, tj. w Placówce Socjalizacyjnej „Skarbek” i w Placówce Socjalizacyjno-Interwencyjnej „Perspektywa”, z tego 6 dzieci umieszczono w trybie interwencyjnym. Z dokumentacji losowo wybranych 10 dzieci wynika, że zostały wydane dla nich prawidłowe skierowania oraz dołączono do nich wymagane dokumenty, określone w § 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej i w art. 38a ustawy: postanowienia sądowe, akty urodzenia, karty szczepień i opinie lekarskie, psychiatryczne, psychologiczne, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, dokumentację szkolną, poświadczenia zameldowania, informacje o pracy z rodziną lub o rodzinie pobrane z Ośrodka Pomocy Społecznej miejsca zamieszkania, pisma do dyrektora Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych z zapytaniem o wolne miejsca, zobowiązania PCPR do dostarczenia brakującej dokumentacji.

W kontrolowanym okresie, zgodnie z art. art. 137 ust. 1 pkt 4 ustawy, przedstawiciele Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej – dyrektor, kierownik zespołu ds. pieczy zastępczej, pedagog lub psycholog uczestniczyli w pracach zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu polkowickiego oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie innych powiatów, w których przebywają dzieci z terenu powiatu polkowickiego. Posiedzenia w placówkach „Skarbek”, „Perspektywa” odbyły się 3.04.2014 r., 5.06.2014 r., 23.09.2014 r., 8.12.2014 r. Zgodnie z listami obecności stwierdza się, że obecni byli na nich przedstawiciele Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Zgodnie z art. 194 ust. 1 ustawy, starosta w drodze decyzji ustala odpłatność ponoszona przez rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. W powiecie polkowickim Uchwałą Nr XIV/114/2012 Rady Powiatu Polkowickiego z dnia 14.04.2012 r. określono szczegółowe warunki umorzenia opłaty w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenie terminu płatności, rozłożenie na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty, co wynika z art. 194 ust. 2 ustawy. W dniu kontroli wydanych było łącznie 112 decyzji administracyjnych w sprawie ustalenia takiej opłaty, na 149 wszystkich dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą przyjęto do pieczy zastępczej 27 dzieci z powiatu polkowickiego, wydano trzy decyzje w sprawie odpłatności dla 2 dzieci, natomiast dla 3 dzieci były wszczęte postępowania w sprawie odpłatności. Analiza losowo wybranych decyzji wskazuje, że zawierały one elementy określone w art. 107 Kpa, jak również zostały skutecznie doręczone, co potwierdzają zwrotne potwierdzenia odbioru. W pozostałych przypadkach nie zostały wszczęte postępowania ze względu na:

- nieznane miejsce zamieszkania rodziców, w przypadku 4 dzieci;
- śmierć jednego z rodziców;
- nieznane ojcostwo, w przypadku 2 dzieci;
- trwające postępowanie wyjaśniające dotyczące powiatu właściwego do ponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, w przypadku 5 dzieci;
- przebywanie rodziców w areszcie śledczym, wobec czego brak było możliwości wszczęcia postępowania, w przypadku 4 dzieci;
- gromadzenie dokumentacji celem wszczęcia postępowania w ww. sprawie w przypadku 2 dzieci umieszczonych w pieczy w marcu bieżącego roku;
- w przypadku 2 dzieci brak było decyzji administracyjnych dotyczących przyznania świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej (rodzina zastępcza nie zgłosiła takiego wniosku), wobec czego brak jest możliwości wszczęcia takiego postępowania.

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie obowiązany jest w myśl art. 38 ust. 2 ustawy dochodzić świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok. Ze wszystkich 149 dzieci z powiatu polkowickiego umieszczonych w pieczy zastępczej, na dzień kontroli 36 dzieci miało zasądzone świadczenia alimentacyjne (32 z rodzin zastępczych, 4 z pieczy instytucjonalnej). Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora PCPR mała liczba złożonych pozwów wynika z następujących okoliczności:

- w związku z art. 112¹ § 1 Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy, który stanowi, że w szczególności dochodzenie świadczeń przeznaczonych na zaspokojenie potrzeb dziecka, należy do rodziny zastępczej, koordynatorzy motywowali i wspierali rodziców zastępczych w działaniach na rzecz dochodzenia tych roszczeń;
- w przypadku kilku rodzin zastępczych zawarto ugody pomiędzy rodziną zastępczą a rodzicami biologicznymi w sprawie dobrowolnego świadczenia alimentów;
- w kilku przypadkach na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej sąd wcześniej orzekł o alimentacji na rzecz dziecka;
- w niektórych przypadkach nieustalone jest ojcostwo dziecka lub postępowania o jego ustalenie jest w toku;

Dyrektor PCPR w 4 przypadkach w okresie od dnia wejścia w życie ustawy, dochodził na rzecz dziecka świadczeń alimentacyjnych. W trakcie kontroli ustalono, że **obowiązek określony w art. 38 ust. 2 ustawy, do dnia kontroli nie był w pełni realizowany przez Dyrektora PCPR.**

VI. Zapewnienie przez powiat rodzinnej pieczy zastępczej

W powiecie polkowickim funkcjonuje:

- 21 rodzin zastępczych niezawodowych, 1 rodzina sprawuje opiekę nad więcej niż 3 dziećmi. Przebywa w nich 27 wychowanków i osób, które osiągnęły pełnoletniość w pieczy;
- 2 rodziny zastępcze zawodowe;
- 59 rodzin zastępczych spokrewnionych;
- 1 rodzinny dom dziecka, w którym przebywa 5 wychowanków.

Nie ma natomiast rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych i pełniących funkcję pogotowia rodzinnego.

W spokrewnionych rodzinach przebywa 72 wychowanków, a łącznie w rodzinach zastępczych jest ich 110.

48 rodzin zastępczych spokrewnionych i rodzinny dom dziecka są objęte opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2014 r. w okresie wakacyjnym powołano 1 rodzinę pomocową, u której przez okres 14 dni przebywały 2 wychowanki rodzinnego domu dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej powinien współpracować z sądem, między innymi poprzez:

- informowanie co najmniej raz na 6 miesięcy, o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz sytuacji rodziny dziecka, zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy,
- informowanie o możliwości powrotu dziecka do rodziny, załączając opinię gminy lub podmiotu prowadzącego pracę z rodziną i opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 47 ust. 6 ustawy.

Analiza dokumentacji wybranych losowo 10 rodzin zastępczych pozwala stwierdzić, że informacje wynikające z art. 47 ust. 5 i ust. 6 ustawy były przekazywane do sądu. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej z Polkowic dokonywał okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz w rodzinnym domu dziecka, zgodnie z art. 128 ust. 1, art. 129 – 131 ustawy, natomiast brak jest potwierdzeń by informacje po tych zespołach, w myśl art. 131 ust. 2 ustawy przekazywane były do właściwego sądu. Z wyjaśnień Dyrektora wynika, i również potwierdza to dokumentacja, że dane te były zawarte w pismach przekazywanych do sądu zgodnie z art. 47 ust. 5 ustawy. W przypadku wszystkich dzieci z ww. wybranych losowo rodzin zastępczych, których dokumentacja poddana była analizie, stwierdzono plany pomocy. Również dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, zgłaszane były do ośrodków adopcyjnych w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających, zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 16 ustawy. W okresie objętym kontrolą zgłoszono do Ośrodka Adopcyjnego Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu 11 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz w rodzinnym domu dziecka. Ośrodek zakwalifikował 5 dzieci do przysposobienia. Natomiast w stosunku do 6 dzieci odstępiono od wszczęcia procedury adopcyjnej.

Do zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w myśl art. 76 ust. 4 pkt 5, 6, 9, 10 ww. ustawy, należy prowadzenie poradnictwa, terapii, szkoleń, pomocy prawnej i wsparcia dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.

Oferta specjalistycznego wsparcia obejmuje poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne. Usługi te świadczą specjaliści zatrudnieni w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie:

- Psycholog przyjmuje od poniedziałku do środy w godzinach 7.30- 15.30 oraz od czwartku do piątku w godzinach 9.30-17.30. W okresie objętym kontrolą prowadził również

wspólnie z pedagogiem, spotkania wspierające indywidualne bądź grupowe dla rodzin zastępczych pod hasłem „Sami dla siebie”.

- Pedagog przyjmuje codziennie w godzinach 7.30-15.30.
- Radca prawny z Kancelarii Prawnej przyjmuje dwa razy w tygodniu, zarówno w godzinach porannych, jak i popołudniowych. Do najczęściej udzielanych porad należały te z zakresu prawa rodzinnego, spadkowego, egzekucji w postępowaniu cywilnym, a także z zakresu pozyskania różnych świadczeń.

W 2014 roku rodzice zastępczy wraz z wychowankami brali udział w warsztatach pn. „Pukam do drzwi dorosłości”.

W wyniku zakończonej kontroli kompleksowej stwierdzono nieprawidłowości:

1. Zaświadczenia kwalifikacyjne wydane przez PCPR w Polkowicach po odbyciu szkolenia do pieczy zastępczej obarczone były błędem w zakresie nazwy programu i decyzji MPiPS.
2. Dyrektor PCPR tylko w pojedynczych (4) przypadkach dochodził świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka.

Wobec dokonanych ustaleń wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. Zaświadczenia kwalifikacyjne powinny być zgodne z wzorem określonym w przepisach.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 272, poz.1609) w sprawie wzoru zaświadczenia kwalifikacyjnego.
Termin realizacji: na bieżąco.

2. Dyrektor PCPR obowiązany jest dochodzić świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, gdy od jego umieszczenia w pieczy upłynął rok.

Podstawa prawna: art. 38 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 j.t.).

Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ust.1, 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz. 332 j.t.), kontrolowana jednostka, której wydano zalecenia pokontrolne, może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

Kierownik jednostki kontrolowanej w terminie do **30 września 2015 roku** proszony jest o przekazanie Wojewodzie Dolnośląskiemu informacji o sposobie wykonania zaleceń lub wykorzystania wniosków lub przyczyn ich niewykorzystania, bądź o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

2015 r. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Marta Kowalska
DYREKTOR ODDZIAŁU
Polityki Społecznej.

(kierownik komórki do spraw kontroli)

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Ewa Oleniacz